

ระบบพยัญชนะ

ระบบพยัญชนะของภาษาไทยถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช 16 อำเภอใน พยัญชนะ
เดี่ยวเหมือนกันทั้ง 16 อำเภอ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 8

ลักษณะ ของ เสียง	ฐานกรวด	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องเส้น เสียง
	จุดสัมผัส ของเสียง	ทั้งสอง				
กัก หรือ ระเบิด	ไมก่อง ไมมีลม	p	t		k	?
	ไมก่องมีลม	ph	th		kh	
	ก่อง	b	d			
กึ่งเสียด แทรก	ไมก่อง ไมมีลม			c		
	ไมก่องมีลม			ch		
เสียดแทรก	ไมก่อง		s			h
พาดัก	ก่อง	m	n	ɲ	ŋ	
ขางลิ้น	ก่อง		l			
ลิ้นงอ	ก่อง		r			
กึ่งสระ	ก่อง	w		j		

ตารางที่ 8 พยัญชนะเดี่ยว

1
จ เกิดแบบแปรอิสระกับ ฎ

แต่พยัญชนะควบกล้ำแตกต่างกันเป็น 2 ระบบ (ดูตารางที่ 9 ประกอบ) จึงทำให้สามารถ
แบ่งภาษาดั้งนครศรีธรรมราชออกเป็น 2 กลุ่มโดยใช้พยัญชนะควบกล้ำเป็นเกณฑ์ (ดู
แผนที่ 8 หน้า 92 ประกอบ)

pr	tr	kr	pr	tr	kr
pl		kl	pl		kl
		kw			kw
phr		khr	phr		khr
phl		khl	phl		khl
		khw			khw
mr					
ml					

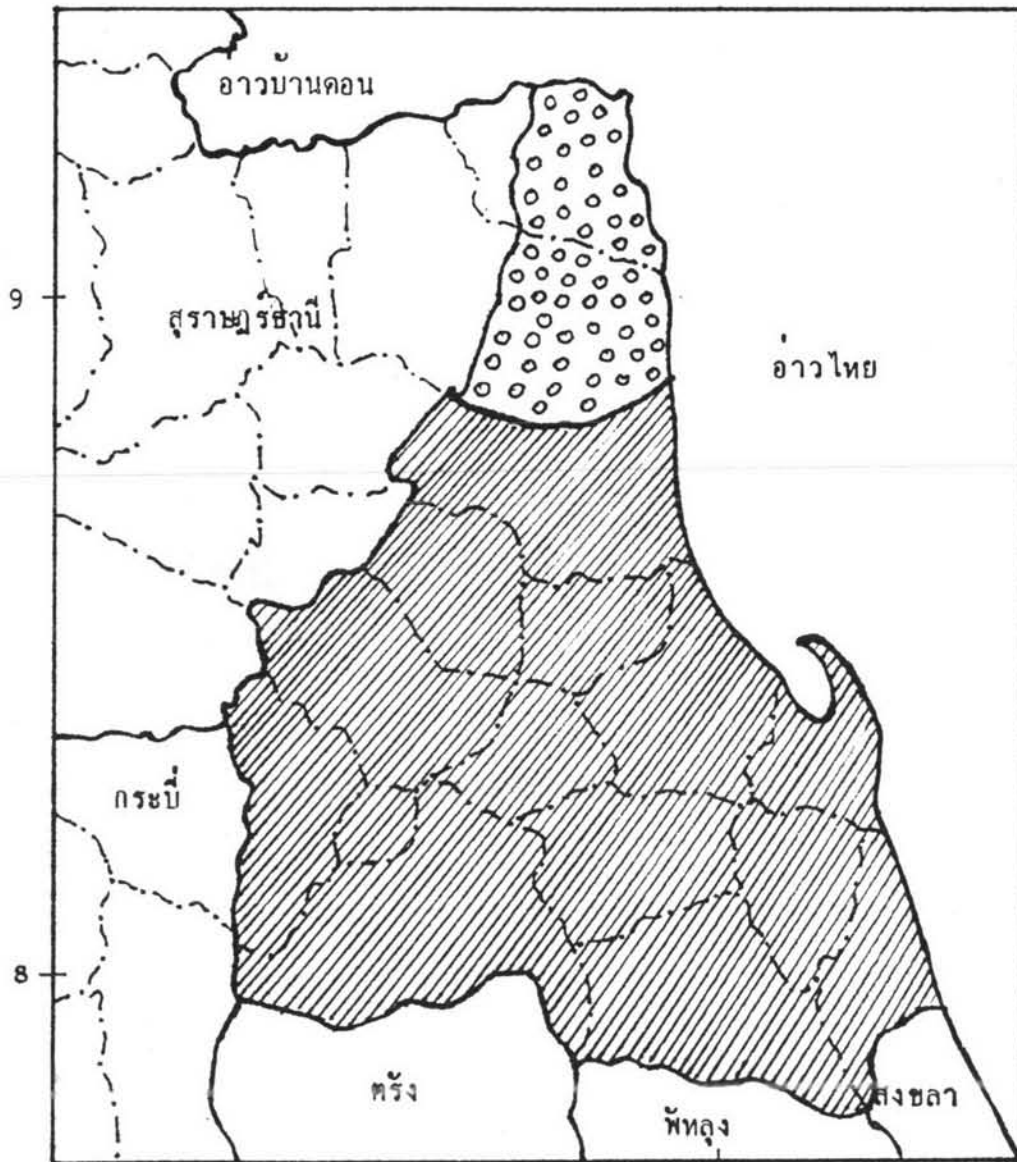
ระบบที่ 1

ระบบที่ 2

ตารางที่ 9 พยัญชนะควบกล้ำ

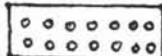
กลุ่มที่ 1 มีพยัญชนะควบกล้ำ 13 เสียงคือ pr pl phr phl tr kr kl
kw khr khl khw mr และ ml ได้แก่ภาษาย่อยในอำเภอท่าศาลา พรหมคีรี เมือง
ปากพะนึ่ง เข็รใหญ่ หัวไทร ะอวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกา หุ่่งสง ถึงอำเภอนาบอน หุ่่งใหญ่
ฉวางและพิปูน

กลุ่มที่ 2 มีพยัญชนะควบกล้ำเพียง 11 เสียงคือ pr pl phr phl tr kr
kl kw khr khl และ khw ได้แก่ภาษาในอำเภอนอม และสิชล

แผนที่ 8 แสดงการกระจายของพยัญชนะ
 กวบกล้ำ mr- และ ml-
 ในภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช

 มี mr- และ ml-

 ไม่มี mr- และ ml-
 (ใช้ r- และ l- แทน)

หน่วยเสียงพยัญชนะและสัทลักษณะ

1. พยัญชนะต้น

1.1 พยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช มี 20 เสียง

คือ

p-	เช่น pa: ³	"ป่า"
ph- ¹	เช่น pha:n ⁵	"พาน"
b-	เช่น ba: ³	"บ้า"
t-	เช่น ta: ³	"ตา"
th- ²	เช่น tha: ⁵	"ทา"
d-	เช่น da: ³	"ดา"
k-	เช่น ka: ³	"กา"
kh- ³	เช่น kha: ⁵	"กา"
?-	เช่น ?a:n ³	"อาน (ม้า)"
c-	เช่น ca: ³	"จา"
ch-	เช่น cha: ⁵	"ชา"
s-	เช่น sa: ⁵	"สา"
h-	เช่น ha: ²	"หา"
m-	เช่น ma: ⁵	"มา"
n-	เช่น na: ⁵	"นา"
l-	เช่น la: ⁵	"ลา"
r-	เช่น ra: ⁵	"รา"
w-	เช่น wa: ²	"(ลูก) หว่า"
j-	เช่น ja: ³ / na: ³	"ยา"

^{1,2,3} ph, th และ kh มีลมออกมาน้อยกว่า ph, th และ kh ในภาษาไทย

1.2 พยัญชนะต้นควบกล้ำ

พยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาดีนจังหวัดนครศรีธรรมราช 14 อำเภอ (ยกเว้นอำเภอหนองและอำเภอสีชล) มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 13 เสียง คือ pr-, pl-, tr-, kr-, kl-, kw-, phr-, phl-, khr-, khl-, khw-, mr- และ ml- ดังตัวอย่างต่อไปนี้

pr-	pra: ⁴ ?	"ประแปง"
pl-	pla: ³	"ปลา"
tr-	tra: ³	"ตรา"
kr-	kra: ³	"เตากระ, ลูกกระ"
kl-	kla: ⁴	"กล้า"
kw-	kwa: ³	"กวาง"
phr-	phra: ^{6/4} ?	"พระ"
phl-	phla: ⁵	"ลูกปลา"
khr-	khra: ⁵ m	"คราม"
khl-	khla: ^{7/6}	"ต้นกล้า"
khw-	khwa: ¹	"ขวา"
mr-	mra: ² p	"ดำราบ, ปราบ"
ml-	m ^{7/6} la:	"เมื่อยล่า"

ในภาษาดีนอำเภอหนองและอำเภอสีชล มีพยัญชนะต้นควบกล้ำเพียง 11 เสียงเท่านั้น กล่าวคือ ในภาษาดีนทั้งสองอำเภอนี้ไม่มีเสียง mr- และ ml- ในกรณีภาษาดีนอำเภออื่นใช้ mr-หรือ ml- ในภาษาดีนทั้งสองอำเภอนี้ จะใช้ r-หรือ l- แทน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (ดูแผนที่ 8 หน้า 92 ประกอบ)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบพยัญชนะควบกล้ำ mr- และ ml-

ความหมาย	อำเภอรอื่น ๆ	อำเภอชนอม อำเภอสหัส
ลูกมะระ	mra:? ⁶	ra:? ^{4/6}
สำรวจ	mruan ¹	ruan ¹
ไม้ดีไม่งาม	mro:? ²	ro:? ²
สำหรับ	mráp ²	rap ²
ปราบ กำราบ	mra:p ²	ra:p ²
เมล็ด	mlet ⁷	let ^{6/7}
มะลิ	mli:? ⁶	li:? ^{4/6}
ทะเลถึงทะเล	mrɔ:? ⁶	rɔ:? ^{4/6}
เปลือกปลา	mluak ⁶ /mlua? ⁶	luak ^{4/6}
เผือก	mluai ⁶	luai ^{4/6}
เผือกดำ	mla:? ⁷	la: ^{6/7}
กำไล	mlai ¹	lai ¹

2. พยัญชนะท้าย

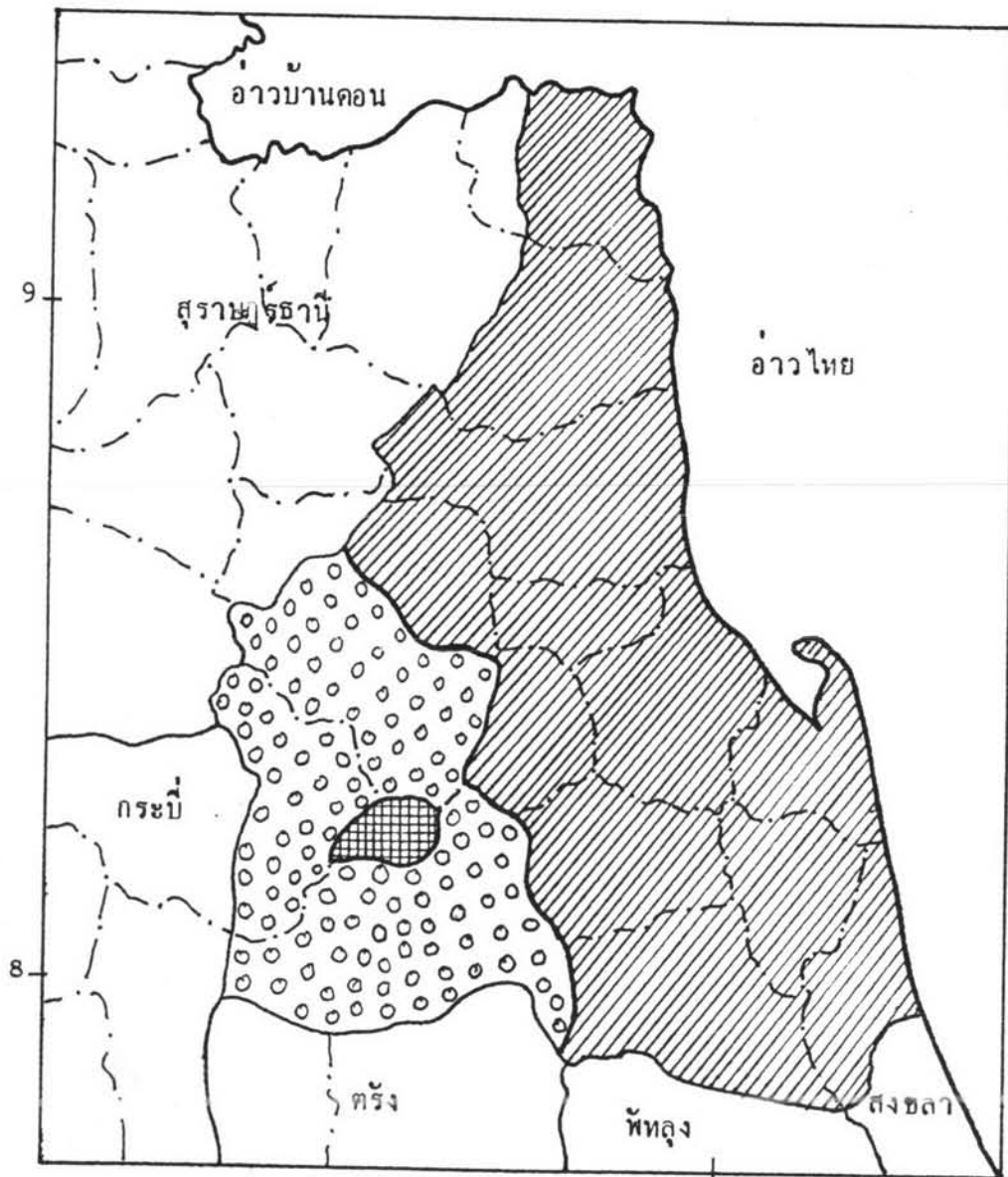
พยัญชนะท้ายในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเฉพาะพยัญชนะเดี่ยว 7 เสียง เท่ากันทุกอำเภอ คือเสียง -p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, และ -ʔ ดังต่อไปนี้

-p	เช่น	sa:p ²	"สาบ"
-t	เช่น	sa:t ²	"สาด"
-k	เช่น	sa:k ²	"สาก" ¹
-m	เช่น	sa:m ¹	"สาม"
-n	เช่น	sa:n ¹	"สาน"

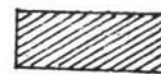
¹ ยกเว้นอำเภอทุ่งสง ทุ่งใหญ่ และฉวาง เป็น sa:ʔ² และกิ่งอำเภอนาบอน เป็นทั้ง sa:k² และ sa:ʔ².

-ก	เช่น	sa:k ¹	"สาบ"
-?	เช่น	sa:ʔ ²	"สระ"

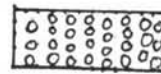
เสียงพยัญชนะท้ายในภาษาดั้นจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการแจกแจง (distribution) แตกต่างกันไปบ้างในบางอำเภอ กล่าวคือ ในคำพยางค์ตาย เสียงยาวในกรณีที่มีเสียง -k เป็นพยัญชนะท้าย (CV:k) ในภาษาดั้นอำเภอทุ่งสง อำเภอฉวาง และอำเภอทุ่งใหญ่ จะเป็น CV:ʔ และในกิ่งอำเภอนาบอน จะเป็นได้ ทั้ง CV:k และ CV:ʔ (ดูแผนที่ 9 หน้า 97 ประกอบ) ดังตัวอย่างในตารางที่ 11 หน้า 98

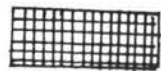
แผนที่ 9 แสดงการกระจายของเสียงพยัญชนะท้าย
-k, -? ในคำพยางค์ตายเสียงยาว
ซึ่งออกเสียงเป็น CV:k ในภาษาไทย
มาตรฐาน ในภาษาถิ่นจังหวัดนครศรี-
ธรรมราช

เป็น CV:k

เป็น CV:?

เป็นทั้ง CV:k และ CV:?

ความหมาย	อำเภอรอื่น ๆ	อำเภอทุ่งสง ฉวาง ทุ่งใหญ่	กิ่งอำเภอนาบอน
หมาก	ma:k ²	ma:ʔ ²	ma:k ² ~ma:ʔ ²
ฝาก	khwa:k ²	khwa:ʔ ²	Khwa:k ² ~khwa:ʔ ²
สาบ	sa:k ²	sa:ʔ ²	sa:k ² ~s :ʔ ²
หมาด	ma:k ²	ma:ʔ ²	ma:k ² ~ma:ʔ ²
ฉาก	cha:k ²	cha:ʔ ²	cha:k ² ~cha:ʔ ²
ปอก	po:k ⁴	po:ʔ ⁴	po:k ⁴ po:ʔ ⁴
ตอก	to:k ⁴	to:ʔ ⁴	to:k ⁴ ~to:ʔ ⁴
ดก	do:k ⁴	do:ʔ ⁴	do:k ⁴ ~do:ʔ ⁴
บอก	bo:k ⁴	bo:ʔ ⁴	bo:k ⁴ ~bo:ʔ ⁴
ออก	ʔo:k ⁴	ʔo:ʔ ⁴	ʔo:k ⁴ ~ʔo:ʔ ⁴
ลอก	lo:k ^{6/4}	lo:ʔ ⁶	lo:k ⁶ ~lo:ʔ ⁶
นอ	no:k ^{6/4}	no:ʔ ⁶	no:k ⁶ ~no:ʔ ⁶
งอ	ŋo:k ^{6/4}	ŋo:ʔ ⁶	ŋo:k ⁶ ~ŋo:ʔ ⁶
น้ำยูก	mu:k ^{6/4}	mu:ʔ ⁶	mu:k ⁶ ~mu:ʔ ⁶

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะท้าย -k และ -ʔ

อนึ่งสาเหตุที่ว่าทำไมการแจกแจงของเสียงพยัญชนะท้าย -k และ -ʔ ในคำหลายคำตายเสียงยาว ในภาษากันอำเภอทุ่งสง ฉวาง ทุ่งใหญ่ และกิ่งอำเภอนาบอนจึงแตกต่างกันไปจากอำเภอรอื่น ๆ อาจจะเป็นไปได้ว่าเพราะมีสิ่งกีดขวางทางภูมิศาสตร์ (geographical barrier) คือ เทือกเขานครศรีธรรมราช ซึ่งแบ่งเขตที่ราบตะวันตก¹

¹ดูแผนที่ 4 หน้า 12 และลักษณะภูมิประเทศ หน้า 11-13

ซึ่ง มีอาณาเขตคลุมอำเภอรุ่งแสง รุ่งใหญ่ ฉวางและกิ่งอำเภอนาบอนออกจากอำเภออื่น ๆ
 เมื่อมีเทือกเขาปิดกันอยู่เป็นแนวยาว การติดต่อกับคนในถิ่นอื่น ๆ ที่อยู่อีกด้านหนึ่งของ
 เทือกเขา ย่อมเป็นไปได้โดยยาก การเปลี่ยนแปลงทางภาษานั้นย่อมเกิดขึ้นโดยยากเช่นกัน
 จึงทำให้ลักษณะของภาษาในอำเภอฉวาง รุ่งใหญ่ รุ่งแสง และกิ่งอำเภอนาบอน แตกต่าง
 ไปจากอำเภออื่น ๆ ส่วนการที่ภาษาอำเภอพิปูน ซึ่งอยู่ในเขตที่ราบทางตะวันตกของเทือกเขา
 เช่นกันมีลักษณะของภาษาไม่เหมือนอำเภออื่น ๆ ที่อยู่ในเขตที่ราบเดียวกัน ก็อาจเป็น
 เพราะ อำเภอพิปูนเป็นอำเภอที่อยู่ในที่ราบหุบเขา และมีภูเขาหลายลูกกั้นพรมแดนระหว่าง
 อำเภอฉวางและอำเภอพิปูน ได้แก่ เขาน้ำคำ เขาควนน้ำแดง และเขาเหล็ก นอกจากนี้
 แล่น้ำตาปี่ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในเทือกเขานครศรีธรรมราชยังไหลผ่านอำเภอพิปูนทางใต้เป็นเส้น
 เขตแดนแบ่งอำเภอพิปูนออกจากอำเภออื่น ๆ ในเขตที่ราบเดียวกันอีกด้วย การคมนาคม
 ติดต่อกับอำเภออื่น ๆ ในเขตที่ราบเดียวกันจึงอาจเป็นไปได้ยาก จึงเป็นอุปสรรคต่อการ
 เปลี่ยนแปลงภาษา ทำให้ลักษณะภาษาของอำเภอมีแตกต่างออกไป

ส่วนสาเหตุที่ในภาษาดั้งกิ่งอำเภอนาบอน เป็นได้ทั้ง CV:k และ CV:? อาจจะเป็น
 ไปได้ว่าทั้งในอำเภอรุ่งแสง รุ่งใหญ่ และฉวาง มิใช่ทุกหมู่บ้านที่ออกเสียงเป็น
 CV:? ดังที่ผู้วิจัยเคยแสดงความคิดเห็นในเรื่องวรรณยุกต์มาแล้ว (ดูเชิงอรรถหน้า 71
 แห่งของข้อมูลของทั้งสามอำเภอก็กว้างไกลกันมาก (ดูแผนที่ 6 หน้า 31 ประกอบ) อาจ
 เป็นไปได้ทั้งในบางหมู่บ้านรอบ ๆ กิ่งอำเภอนาบอนหรือระหว่างแหล่งของข้อมูลทั้งสี่
 อำเภอ ออกเสียงเป็น CV:k ด้วย จากการสัมภาษณ์ผู้ออกภาษากิ่งอำเภอนาบอนถึง
 เรื่องเส้นทางคมนาคม ผู้ออกภาษากล่าวว่าประชาชนในหมู่บ้านจะติดต่อกับอำเภออื่น โดย
 อาศัยรถจักรยานยนต์ไปยังบ้านจันดี (ปัจจุบันเป็นท้องที่ในอำเภอฉวาง ทรายละเอียด
 เกี่ยวกับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช หน้า 31 ประกอบ) ซึ่งอยู่เหนือกิ่งอำเภอ
 นาบอนเล็กน้อยแล้วต่อรถไฟ หรือรถยนต์นั้น และผู้ออกภาษากล่าวว่า ประชาชนส่วนใหญ่
 ในบ้านจันดีออกเสียงเป็น CV:k ทั้งบ้านจันดี และท้องที่ในกิ่งอำเภอนาบอนแต่เดิมเป็น
 ท้องที่ในอำเภอรุ่งแสง และถ้าบ้านจันดีใช้ CV:k จริง กิ่งอำเภอนาบอนใช้ทั้ง CV:k และ CV:
 CV:? และ อำเภอรุ่งแสงใช้ CV:k แสดงว่าภาษากิ่งอำเภอนาบอนนี้ก็เป็นแบบผสม
 ระหว่าง CV:k และ CV:? ถ้าศึกษาเรื่องนี้ โดยอาศัยข้อมูลจากทุกหมู่บ้าน เส้นแบ่ง
 เขตภาษาที่ปรากฏในแผนที่ 9 หน้า 97 ก็จะเปลี่ยนแปลงไป

เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราชกับภาษาไทยมาตรฐาน

การเปรียบเทียบเสียงพยัญชนะในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราชกับภาษาไทยมาตรฐาน จะเปรียบเทียบแต่ลักษณะบางประการที่แตกต่างกันชัดเจนเท่านั้น

อักษรแทนเสียง พยัญชนะ (ภาษาไทย มาตรฐาน)	เสียงพยัญชนะ	
	ภาษาไทย มาตรฐาน	ภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช
1. พยัญชนะต้น		
ฟ-, ผ-	f-	khw-
ง-, พง-	ŋ-	h- (หรือ หฺ-)
ร-	r-	ʈ-
ย-, อย-, หย-	j-	-j ~ p
2. พยัญชนะท้าย		
-ก	-k	-ʔ (อำเภอรุ่งสง, ฉวางและทุ่งใหญ่) -k ~ -ʔ (กิ่งอำเภอนอ ^{คานอ} ม) -k (อำเภออื่น ๆ)

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช
กับภาษาไทยมาตรฐาน

1. พยัญชนะต้น

1.1 เสียง ph, th และ kh ในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราชเมื่อเปรียบเทียบกับเสียง ph, th และ kh ในภาษาไทยมาตรฐาน จะมีลมออกมาน้อยกว่า

1.2 เสียง ฟ- [f-] ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นเสียงควบกล้ำ
 ควบ [khw-] ในภาษาดialectจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวอย่าง

ผี	เป็น	khwi: ¹
แฝด	"	khwɛ:t ²
ฝา	"	khwa: ¹
ผีด	"	khwɛ:t ²
ฝูง	"	khwu:ŋ ¹
ฝน	"	khwon ¹
ฝอย	"	khwoi ¹
ฟ้า	"	khwa:7/6
พีน	"	khwɛ:n ⁵
ฟอง	"	khwo:ŋ ⁵

1.3 เสียงพยัญชนะต้น หง-ง- [ŋ-] ในภาษาไทยมาตรฐานเป็น
 เสียง ฮ- [h-] (หรือ ห้-) ในภาษาดialectจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวอย่าง

แงง	เป็น	hɛ:ŋ ^{6/4}
งา	"	ha: ⁵
เงิน	"	hon ⁵
งู	"	hu: ⁵
งม	"	hom ⁵
เงาะ	"	hɔ: ^{6/4}
เงย	"	hɔi ⁵
หงาย	"	ha:i ¹
หงอน	"	hɔ:n ¹

1.4 เสียง ร- ในภาษาไทยมาตรฐานโดยทั่วไปเป็นเสียงลิ้นกระดูก [r-] และมักเกิดแบบแปรอิสระ (variation) กับเสียงข้างลิ้น [l-] แต่ในภาษาดินจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเสียงลิ้นจ่อ [r̥-]¹

ตัวอย่าง

รา	เป็น	ra: ⁵
รีด	"	ri:t ^{6/4}
หรีด	"	hi:t ²

1.5 เสียง ย- [j-] ในภาษาไทยมาตรฐาน ในภาษาดินจังหวัดนครศรีธรรมราช จะเป็นได้ทั้ง [j-] และ [p-] ซึ่งเกิดแบบแปรอิสระ

ตัวอย่าง

ยา	เป็น	ja: ³ ~ pa: ³
ยาม	"	ja:m ⁵ ~ pa:m ⁵
ยาน	"	ja:n ⁵ ~ pa:n ⁵
ยางไม้	"	ja:ŋ ³ ~ pa:ŋ ³
หยูา	"	ja: ² ~ pa: ²
หยาบ	"	ja:p ² ~ pa:p ²

1.6 ในภาษาดินย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเสียงควบกล้ำ มร- [mr-] และ มล- [ml-]² ซึ่งไม่มีในภาษาไทยมาตรฐาน (ดูตัวอย่างเพิ่มเติมในภาคผนวก)

¹ไม่เคยปรากฏว่า [r̥-] จะเกิดแบบแปรอิสระกับ [l-] ในภาษาดินจังหวัดนครศรีธรรมราช

²ยกเว้นในภาษาดินอำเภอขนอมและอำเภอลิขิต ซึ่งไม่มีเสียงควบกล้ำทั้งสองเสียงนี้

ตัวอย่าง

mra:p²

"ปราบ, กำราบ"

mlai¹

"กำไล"

mla:⁷

"เมื่อยล้า"

2. พยัญชนะท้าย

เสียงพยัญชนะท้าย -ก [-k] ในคำตายเสียงยาวของภาษาไทย
มาตรฐาน เป็นเสียง "เส้นเสียงกัก" [-ʔ] ในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช
อำเภอทุ่งสง อำเภอฉวาง และอำเภอทุ่งใหญ่ และเป็นไค้ทั้งเสียง [-k] และ [-ʔ]
ในภาษาดั้งกิ่งอำเภอนาบอน (ดูตารางที่ 11 เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะท้าย -k และ
-ʔ หน้า 98)